

CLIL-baserede undervisningsforløb på tværs af sprog og niveauer, udviklingsprojekt støttet af NCFF i 2023, koordineret af Petra Daryai-Hansen, Københavns Universitet, & Susanne Jacobsen Pérez, Roskilde Universitet. Projektet tager udgangspunkt i skabelonen for beskrivelse af CLIL-baserede undervisningsforløb, der er udviklet i projektet *CLIL in other languages than English – Successful transitions across educational stages* (www.ecml.at/CLILLOTEtransitions), der er støttet af ECML og NCFF (2020-2023).

La famille

Udarbejdet af: Iben Schneider, Rungsted Gymnasium, ibenhannah@gmail.com

Fag, der samarbejder i forløbet: Fransk, Samfundsfag (forløbet kan bruges i sprogundervisning og/eller i andre fag)

Fagligt emne: La famille

Anbefalet klassetrin: 1.g, fortsætter B

Undervisningsforløbets længde: 3 moduler à 90 minutter

Andre sprog, der bruges i forløbet: Dansk, evt. engelsk og andre sprog eleverne måtte have kendskab til

Kort beskrivelse af undervisningsforløbets indhold, struktur og evt. centrale aktiviteter

Dette CLIL-baserede undervisningsforløb er en fortsættelse af et forløb inden for emnet *la famille*. I det foregående forløb har eleverne arbejdet med for forståelse af familiebegrebet, med et almindeligt ordforråd omkring familiebegrebet, med deres egen og hinandens forståelse af familiebegrebet og med ordforråd til billedbeskrivelse, som er en eksamensdisciplin til mundtlig eksamen i fransk. Den første del er samtidigt også en forberedelse til at arbejde med CLIL og med fagsprog, som eleverne sandsynligvis ikke har stiftet bekendtskab med forinden, og en måde at bevæge sig i retning af CLIL-baseret undervisning og arbejde med fagsprog som metode til læring af fagligt indhold, som eleverne er vant til fra anden undervisning.

I den her beskrevne anden del tages der afsæt i opbygning af skriftlig eksamen i fransk:

- 1) En hovedtekst, som man arbejder med på flere måder og i flere omgange i en delprøve 1, for at kunne få en dybere forståelse af tekstens indhold.
- 2) Hovedteksten anvendes i en skriftlig eksamensopgave til at udarbejde en elevproduceret friere tekstopgave, fx et indlæg i et skoleblad om indholdet i hovedteksten. I denne del af eksamensopgaven, præsenteres eleven også typisk for andre, mindre tekster, som kan anvendes til tekstproduktionen.

I dette forløb arbejder eleverne også med en hovedtekst, men i stedet for at lade arbejdet med hovedteksten gå over i tekstproduktion, fokuserer forløbet på nationale, statistiske definitioner. Forløbet starter med en før-læsningsaktivitet. I denne undersøger eleverne ud fra deres forudgående viden og ordforråd, hvor meget de kan forstå af en multimodal tekst (hjemmeside) om husstands- og familiestatistik. Eleverne skal dels fokusere på tekstens struktur (layout, billeder, farver, overskrifter) og dels på genkendeligt indhold (transparente ord og fraser, kendt ordforråd, sætningsstrukturer og grammatik, forudgående viden om emnet eller konteksten). I de næste to moduler analyserer de hjemmesiden med fokus på at finde og forstå definitioner på begreber der er relevante for at forstå og tale om husstands- og familiestatistik. Eleverne undervises i at bruge læse- og gættestrategier til at identificere statistiske begreber (fx 'husstand') og deres definitioner i teksten. Eleverne skal ved hjælp af disse strategier definere

centrale begreber inden for husstands- og familiestatistik på fransk og dansk. Herefter udarbejder de et bestanddelsbegrebssystem med henblik på at undersøge, om begreberne betyder det samme eller er forskellige på de to sprog og diskuterer, hvad man som fagperson kan gøre, når statistik ikke er umiddelbart sammenlignelig. Eleverne sammenligner definitioner m.h.p. at lære at anvende fagsproglige metoder til at finde ligheder og forskelle mellem definitionerne og reflektere over denne mulighed, årsagerne og løsningsforslag. årsagerne

I undervisningen arbejdes der med de tre former for sprog: Det faglige sprog, sprog til læring og sprog gennem læring:

Det faglige sprog:

- *Fagligt sprog til brug af hjemmeside-/billedanalyse
- *Fagligt sprog ift. familie og begreber knyttet hertil
- *Fagligt sprog til sammenligning af statistisk materiale.

Sprog til læring:

Eleverne arbejder fx med sprog til at beskrive (on voit...), sammenligne og evaluere (J'ai appris...).

Lærerens instrukser og spørgsmål i plenum foregår på fransk, eleverne gætter på betydningen, og først herefter bidrager læreren eller andre elever med forståelse af det sagte om nødvendigt.

Sprog gennem læring:

Eleverne opfordres til at tage sproget i brug og til at gætte på betydningen af fx transparente ord. Der er udformet opgaver, hvor eleverne gentagne gange får mulighed for at udtrykke sig med deres eget sprog og integrere de nye udtryk, dvs. at de udtrykker sig på deres intersprog, som på den måde udvikles. Disse opgaver flytter fokus fra sprog til indhold og kommunikation om indhold, hvor eleverne trænes i, mundtligt og skriftligt, at videreformidle deres analyseresultater og indgå i samtale herom med hinanden. De kan på denne måde i højere grad se sig selv som sprogbrugere, frem for sprogelever, hvilket er en metode til at komme bedre i kontakt med at turde udtrykke sig med de midler man har, selvom det ikke nødvendigvis er perfekt. Det giver mere selvtillid i faget og derfor mere motivation.

Forslag til videre CLIL-arbejde:

Ønsker man at tilføje flere dele til forløbet om familien kunne man fx arbejde videre med at sammenligne indkomster for forskellige familietyper i Danmark og Frankrig, samt undersøge årsager til eventuelle forskelle, ved at kigge på, hvordan den disponible indkomst er sammensat (arbejdsmarked, stat – dvs. offentlige ydelser – eller private ydelser fra familien og/eller andre indkomstkilder).

Hvis det er en udfordring at indhente nationale tal fra begge lande, kunne man undersøge hvad årsagen skyldes, bl.a. ved at anvende ChatGPT for at træne kildekritisk tænkning eller kontakte kilderne direkte for at få autentisk, direkte kommunikation ind i undervisningen. Ved anvendelse af ChatGPT kan det anbefales at søge på forskellige sprog, hvoraf ét er fransk, for at se på kvaliteten af kilderne og for at undersøge, hvad man i øvrigt kan lære af kilderne.

Man kan under familietemaet, herunder arbejdet med familietyper, endvidere undersøge med ChatGPT, om der er fri abort i Frankrig og Danmark, på samme måde som beskrevet ovenfor. For at få skønlitteraturen ind i fransk-delen, men også for at arbejde med samfundsforhold og historie, kunne man læse uddrag af *Hændelsen* af nobelpristageren, Anni Ernaux, og eventuelt se filmatiseringen. På denne måde kan man også, på et bredere niveau og mere eksplicit end i det øvrige arbejde, arbejde med seksualundervisning i forløbet, herunder normer, køn, kønsroller, prævention, seksualitet, kærlighed, relationer, følelser, grænser, som der nu også er

krav til i gymnasiet og som kan foregå indenfor rammerne af det enkelte fags undervisning, afhængigt af skolens planlægning.

Mål for sprog­læring (punkt 2, 3 og 5 i *Praksisanbefalingerne*):

*De faglige mål fra franskfagets læreplan [fransk-fortsaettersprog-b-stx-august-2017.pdf \(uvm.dk\)](#), herunder:

Eleverne skal kunne:

- læse og forstå ubearbejdede fransksprogede fiktive og ikke-fiktive tekster
- analysere og fortolke fransksprogede tekster inden for forskellige genrer samt sætte den enkelte tekst ind i kulturelle, interkulturelle, historiske og samfundsmæssige sammenhænge
- perspektivere den erhvervede viden om franske og frankofone kultur- og samfundsforhold til andre kultur- og samfundsforhold
- behandle problemstillinger i samspil med andre fag

*Arbejde med de tre former for sprog (det faglige sprog, sprog til læring, sprog gennem læring)

*Arbejde med metoder til at afkode indholdet i en tekst, i dette tilfælde en definition af et fagligt begreb

*Sprog til billed-/hjemmesideanalyse (franskfaget), til husstands- og familiestatistik, til sammenligning af statistisk materiale (som kan anvendes i mange andre situationer, hvilket er særligt anvendeligt i en interkulturel samtale, hvor man enten tilfældigt eller i en arbejdssituation har brug for udtryk til at sammenligne fænomener (franskfaget, men også samfundsfag).

Mål for indholdslæring (punkt 2 og 6 i *Praksisanbefalingerne*):

*Faglige mål fra samfundsfagets læreplan [Samfundsfag B – stx, august 2017 \(uvm.dk\)](#), herunder:

Eleverne skal kunne

- sammenligne og forklare sociale og kulturelle mønstre
- behandle problemstillinger i samspil med andre fag

*Globale, digitale, innovative, karrieremæssige kompetencer, som alle er krav til at arbejde med i alle fag i gymnasiet, samt seksualundervisning, som der også er krav til nu i alle fag, herunder arbejdet med normer og kønsroller.

*Komparativ husstandsstatistik Frankrig og Danmark imellem

*At give eleverne mulighed for at opdage, at verden kan se anderledes ud end hvad man præsenteres for i en bestemt kontekst.

*At give eleverne mulighed for at blive nysgerrige på årsagerne til de forskelle, man opdager, og give dem lyst til at undersøge dem, fx gennem fagsproglige metoder på såvel tekstuelt plan som på begrebsplan.

LEKTION 1 90 min.	Ikoner	Aktivitetsbeskrivelse: Hvad gør læreren? Hvad gør eleverne?	Læremidler
Før (indledning)		I plenum, styret af læreren (10 min.): Intro til timens indhold og CLIL: • CLIL-intro (de tre former for sprog samt indhold). • Arbejde med metoder til analyse af hjemmesider, og dermed hjælp til afkodning af indholdet i en tekst. • Gennemgang af redskaber der skal anvendes (se links nedenfor).	Lectio eller anden læringsplatform, samt de samme som nedenfor.
Under (bearbejdning)	 	Hjemmesideanalyse (som metode til at afkode begreber indenfor husstands- og familiestatistik). Hjemmesiden eleverne skal arbejde med: https://www.insee.fr/fr/metadonnees/definition/c1465 ○ 20 min. i par: Tal med hinanden om, på fransk, hvis I kan (<i>on voit.../on comprend que...</i>), hvad I ser på siden (<i>le site web</i>), hvordan den er bygget op og notér 5 til 8 ting ned i stikord. Er der fx forskel på tekststykkernes udseende på siden, er der overskrifter, faner med tekst på, er der brugt farver etc.? Uden at oversætte noget, hvad kan I så udlede om, hvem der er afsender, hvad siden handler om og hvad formålet er? Notér. ○ 20 min. i par: Formuler 3 til 6 af jeres noter på fransk. Brug de udtryk I har lært fra det forrige modul med billedbeskrivelse af billeder med forskellige familietyper. Husk at anvende redskaberne nævnt i introen til at finde franske udtryk, men prøv først at bruge jeres eget sprog. ○ 20 min. i nyt par: Mundtlig dialog: Vend jer mod jeres anden sidekammerat og fortæl hinanden på skift på fransk, hvad I har noteret. Den anden skal så prøve at forstå hvad der bliver sagt og gengive det som et spørgsmål ved hjælp af ændret intonation, og personen som først har sagt udsagnet, be- eller	Statistisk definition af 'famille': https://www.insee.fr/fr/metadonnees/definition/c1465 Fransk/fransk og fransk/andre sprog-ordbog: https://www.larousse.fr/ Verbebøjer: Conjugaison de tous les verbes avec Le Conjugueur (lefigaro.fr) Søgeredskab til anvendte faste udtryk og ordforbindelser: Glosbe ordbog - Alle sprog samlet på ét sted

		afkræfter med 'oui' eller 'non'. Hvis det er et 'non' skal udsagnet repeteres indtil den anden person stiller det rigtige spørgsmål, eller at det oprindelige spørgsmål rettes, hvis det er det sproglige der gør det svært at forstå.	
Efter (opsamling)	 	10 min.: I plenum, dialog på dansk og fransk, afhængigt af elevernes mod, styret af læreren, hvor alle kan komme med forslag til formuleringer på fransk, og hvor læreren hjælper med udtryk som 'on a lu/analysé/trouvé, etc. og hvor de nye udtryk og begreber repeteres først i plenum ved hjælp af følgende spørgsmål: 1. <i>Quelle est votre analyse ?</i> 2. <i>Quelles sont les nouvelles expressions ?</i> Læreren og/eller eleverne skriver elevernes resultater ind i et fælles dokument eller på tavlen. Når udtrykket 'recensement' nævnes, kommer læreren ind på, at man i Frankrig ikke har et CPR-register, men laver folketællinger hvert 3. år, og viser Bings svar, når man søger på <i>Quelle est la fréquence des recensement en France</i>. 3. Hvad har vi lavet i dag/<i>qu'est-ce qu'on a fait aujourd'hui ?</i> (eleverne opfordres til at svare ud fra de tre former for sprog samt indhold) 4. <i>Les devoirs pour la prochaine fois</i> (repetition af arbejdet i timen): Skriv 3 til 5 noter om, hvad du har lavet i fransktimen i dag og hvad du har lært. Skriv evt. på dansk eller et andet sprog først og lav det om til fransk (<i>On a.../nous avons...J'ai appris...</i>).	Tavle, elevs eget dokument og et fælles dokument

LEKTION 2 90 min.	Ikoner	Aktivitetsbeskrivelse: Hvad gør læreren? Hvad gør eleverne?	Læremidler
Før (indledning)	 	I plenum, styret af læreren: - 10 min.: Intro til timens indhold – dagsorden for modulet: • Repetition • Arbejde med metoder til at afkode indholdet i en tekst, i dette tilfælde en definition af et fagligt begreb. Det er	Lectio eller anden læringsplatform, samt de samme som nedenfor

		samtidigt en måde at blive bekendt med dele af den skriftlige eksamen på. Gennemgang af redskaber der skal anvendes (se links nedenfor) - 15 min. Repetition på fransk først, og så på dansk, om nødvendigt, af arbejdet fra sidste gang: gentage de tre former for sprog samt indhold. Repetere ved at gætte udtryk, der blev arbejdet med den sidste gang.	
Under (bearbejdning)	 	25 min. I par: Lav en meget præcis oversættelse af den franske, statistiske definition af 'famille' og sætningerne under den. Arbejd jer frem til den på denne måde: - Gæt på betydningen af transparente ord (det vil sige ord, der ligner ord som I kender fra andre sprog, fx engelsk) og skriv dem ned. - Læs definitionen og sætningerne nedenunder op på skift (hjælp hinanden med udtalen). Skriv flere gæt ned, hvis der dukker mere op. - Find verber, der er kendetegnende for statistiker – verber, der er bøjet i 3. person ental præsens og -ant og understreg dem. - Slå ord op, I endnu ikke har gættet eller er usikre på og skriv dem ned. Skriv også ned, hvilken ordklasse de hører til og linket til kilden, hvor I har fundet dem. - Læs igen definitionen op for hinanden. - Skriv de nye ord, I har lært, ned og hvilken ordklasse de er fra. - Tegn den franske definition i et bestanddelsbegrebssystem. - Gør det samme med den danske. - Sammenlign de to definitioner. Er de ens? Hvis ikke, hvordan adskiller de sig og hvad skal man være opmærksom på, når man sammenligner familiestatistik? - Diskutér, hvad man kan gøre, hvis man som fagperson skal arbejde med begreber, som defineres anderledes end hvad man umiddelbart går ud fra? 25 min.: Opsamling i plenum ved læreren, der skriver og tegner elevernes input på tavlen i form af bestanddelsbegrebssystemer for den franske og den danske definition. Det første spørgsmål er mere bredt formuleret, så eleverne får mulighed for at vise, hvad de selv har fundet	Papir og blyant Statistisk definition af 'famille': https://www.insee.fr/fr/metadonnees/definition/c1465 Fransk/fransk og fransk/andre sprog-ordbog: https://www.larousse.fr/ Verbebøjer: Conjugaison de tous les verbes avec Le Conjugeur (lefigaro.fr) Søgeredskab til anvendte faste udtryk og ordforbindelser: Glosbe ordbog - Alle sprog samlet på ét sted

		ud af, inden læreren pejler dem i en bestemt retning: Spørgsmål: - Hvilke nye udtryk er der tale om og hvilke ordklasser er i spil? - Hvilke ord ender på – é(e)s og hvilke ordklasser hører de til? Læreren informerer om le participe passé og hvilke ordklasser der afledes af denne verbalform. - Hvilke ord ender på -ant og hvilke ordklasser hører de til? Læreren informerer her om le participe présent og hvilke ordklasser der afledes af denne verbalform, herunder adjektiver, samt brugen i fagsprog. - Hvilke verber fandt I? Her kommer læreren ind på hvor udbredt nominalisering er på fransk, men også i dansk fagssprog. Altså at de betydningsbærende elementer typisk ikke ligger i verbal-grupper, men i substantivsyntagmer, og at verbalerne til gengæld er uden særligt indhold. - Hvilke resultater fandt I ved sammenligning af den franske og den danske familiedefinition? Her tegner læreren bestanddelssbegrebssystemerne for familiebegreberne på tavlen, så eleverne her kan se forskellene, og vise, hvordan begrebssystemer kan anvendes til at anskueliggøre forskellene. - Hvad kan man gøre som fagperson, når faglige begreber indeholder anden betydning, end den man med sin oprindelige viden gik ud fra? Her kommer læreren ind på, hvordan man definerer begreber, så de afgrænses og adskiller sig fra hinanden (anvendelse af et begrebs overbegreb med tilføjelse af en beskrivelse, der begrænser og adskiller det fra sidestillede begreber).	Statistisk definition af 'familie': https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/borgere/husstande-familier-og-boern/husstande-og-familier
Efter (opsamling)	 	15 min. i plenum: - Opsamling (<i>Qu'est-ce qu'on a fait et appris aujourd'hui ?</i>) Eleverne svarer på fransk eller dansk og hjælpes med det franske. Læreren minder om at tænke på de tre former for sprog og på indhold i forhold til, hvad der er blevet arbejdet med i timen. - Intro til næste gang: Sammenligning af familiestatistik og lektie: Skriv 3 til 5 ting, vi	Tavle, elevers eget dokument og et fælles dokument.

		har arbejdet med i dette modul og 3 til 5 sætninger om hvad der var nyt.	
--	--	--	--

LEKTION 3 90 min.	Ikoner	Aktivitetsbeskrivelse: Hvad gør læreren? Hvad gør eleverne?	Læremidler
Før (indledning)	 	I plenum, styret af læreren: - 10 min.: Intro til timens indhold – dagsorden for modulet: - Repetition • Arbejde med metoder til at afkode indholdet i en tekst, i dette tilfælde udtryk til sammenligning, og statiske begreber samt begrebssystemer. • Gennemgang af redskaber der skal anvendes (se links nedenfor). • 10 min. Repetition på fransk først, og så på dansk, om nødvendigt, af arbejdet fra sidste gang: gentage de tre former for sprog samt indhold. Repetere ved at gætte udtryk, der blev arbejdet med den sidste gang.	Lectio eller anden læringsplatform, samt de samme som nedenfor.
Under (bearbejdning)	 	Del 1: - 10 min. i par: Kig på nogle af de statistiske definitioner af familietyper (se links til højre) på fransk og dansk og undersøg, hvordan de adskiller sig fra hinanden. - 10 min. i plenum: Opsamling via læreren: • som på tavlen sætter familietyperne ind i to typerrelationsbegrebssystemer for henholdsvis de danske og de franske definitioner. • spørger klassen hvilke familietyper de har læst om i de to lande, om det er de samme, og om de synes der mangler nogen i statistikken. Del 2: 20 min. i par: - Sammenlign andelen af de forskellige familietyper og notér hvad I ser. - Skriv de danske udtryk ned, I bruger til sammenligningen, fx andelen af, højere end, større end, mindre end, stiger, falder, til gengæld, dog, men, hvorimod.	Definitioner af familietyper jf. Danmarks Statistik – se under 'Dokumentation' og se andelen af familietyper længere nede på siden under Familier 1. januar med og uden børn: https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/borgere/husstande-familier-og-boern/husstand

		- Find oversættelsen hertil på fransk i materialet bl.a., og notér dem. Undersøg, om der er forskel på, hvordan man bruger artikler på dansk og fransk, når man skal beskrive noget. Kan man slå forskellene op i en grammatikbog og se, om det hedder noget?	de-og-familier Type de famille jf. l'ISEE: https://www.insee.fr/fr/metadonnees/definition/c1949 Fordeling efter familietype jf. l'INSEE: Les familles en 2020 : 25 % de familles monoparentales, 21 % de familles nombreuses - Insee Focus - 249 Fransk/fransk og fransk/andre sprog-ordbog: https://www.larousse.fr/ Verbebøjer: Conjugaison de tous les verbes avec Le Conjugueur (lefigaro.fr) Søgeredskab til anvendte faste udtryk og ordforbindelser: Glosbe ordbog - Alle sprog samlet på ét sted
--	--	---	--

			En Grammatikbog
Efter (opsamling)	 	- 15 min. opsamling af modulet: (<i>Qu'est-ce qu'on a appris aujourd'hui ?</i>) Eleverne svarer på fransk eller dansk og hjælpes med det franske. Læreren minder om at tænke på de tre former for sprog og på indhold og på metode (hvordan). - 15 min. Opsamling på forløbet (på fransk først og så dansk, der hvor det er nødvendigt): • 7 min. i grupper på 4: Hvad har vi arbejdet med i hele forløbet og hvad var nyt? Læreren opfordrer eleverne til at tænke på de tre former for sprog, på indhold og på metode (hvordan). Læreren spørger: Hvad var mindre spændende, hvad var særligt spændende og hvilke faglige mål kan I få øje på, at vi har arbejdet med? Eleverne skriver ned i fællesdokument. • 8 min. i plenum: Grupperne høres én ad gangen. Afsluttende evaluering	Tavle, elevers eget dokument og et fælles dokument

Kilder (herunder læremidler som indgår i forløbet):

Hjemmesiden eleverne skal arbejde med: <https://www.insee.fr/fr/metadonnees/definition/c1465>

Fransk/fransk og fransk/andre sprog-ordbog: <https://www.larousse.fr/>

Verbebøger: [Conjugaison de tous les verbes avec Le Conjugueur \(lefigaro.fr\)](http://lefigaro.fr/conjugaison)

Søgeredskab til anvendte faste udtryk og ordforbindelser: [Glosbe ordbog - Alle sprog samlet på ét sted](#)

Statistisk definition af 'familie': <https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/borgere/husstande-familier-og-boern/husstande-og-familier>

Type de famille jf. l'ISEE: <https://www.insee.fr/fr/metadonnees/definition/c1949>

Fordeling efter familietype jf. l'INSEE: [Les familles en 2020 : 25 % de familles monoparentales, 21 % de familles nombreuses - Insee Focus - 249](#)

Definitioner af familietyper jf. Danmarks Statistik:

<https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/borgere/husstande-familier-og-boern/husstande-og-familier>

Ikoner:

at arbejde alene

par-
/gruppearbejde

diskussion

at tale

at skrive

at lytte

at læse

at observere

at reflektere

at stille spørgsmål

at præsentere

at bruge digitale
læremidler

at skematisere

at tegne

at eksperimentere

hands-on aktivitet